

Flutnings- stuðul brúkast til tað hann var ætlaður til

FLUTNINGS- STUÐUL

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Ætlanin er nú at broyta lógina um flutnings-stuðul.

Jacob Vestergaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, sig-ur, at hereftir skal flutningsstuðulin bara brúkast til tað, sum hann var ætlaður til-nevniliga at stuðla virkjum kring landið í at keypa fisk.

Flutningstuðulin hevur verið 3,5 milli-ónir um árið, men í ár lækkaði hann niður í 2,5 milliónir. Og tað er ætlanin, at hann skal vera 2,5 milliónir aftur næsta ár.

Men hóast talan er um eina litla upphædd, hevur hann verið nógv umstríddur. Tey eru mong, sum halda, at hann skal takast av, tí hann avlagar kapping-ina og tí at vinnulívið eigur ikki at fáa studn-ing.

Hinvegin halda onn-ur at hann er kapping-aravlagandi, tí tað er nógv dýrari hjá vikjum í útjaðaranum at keypa fisk, tí tað kostar so nógv at flyta hann ímillum uppboðssølu til virkini í útjaðaran-um.

Men Jacob Vester-gaard ger greitt, at ætlanin er ikki at taka hann av og at lands-stýrið hevur aftur í ár sett 2,5 milliónir av til endamálið.

Flutningsstuðul verður latin virkjum t il at keypa fisk, har firðir og sund skilja.

Men nú skal lógin broytast, so at hann hevur virkað báðar veg-ir, tvs, at virki í mið-staðarøkinum hava eisini fingið stuðul, tá ið tey hava keypt fisk, har firðir og sund skilja.

Men nú skal lógin broytast, so at hann lýkur upprunaliga endamálinum. So her-eftrir verða tað bara virki í útjaðaranum, sum fáa stuðul til at keypa fisk, har firðir og sund skilja.

Spurningurin er nú, hvussu verður við virkjum í Vágum, nú undirsjóvartunnlin er komin?

– Ætlanin er at skerja summar partar av inntøkutrygdini hjá Fiskimonnum kom-andi ár, sigur Jacob Vestergaard, lands-stýrismaður

INNTØKUTRYGD

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Næsta ár er ætlanin at skerja inntøkutrygdina hjá fiskimonnum nokk so fitt.

Tað sigur Jacob Vester-gaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum.

Sostatt váttað hann ta niðurstøðuna, sum vinnu-nevndin hjá Løgtinginum er komin til, nú hon gjøgnumgongur uppskotið til figgjarlógina fyri í ár.

Í ár eru 20 milliónir settar av til inntøkutrygd hjá fiskimonnum. Men tann játtanin heldur ikki, so neyðugt verður við eini eykajáttan upp á 8 milliónir afturat, so at samlaða jált-

Inntøkutrygdin hjá fiskimonnum skerjast

anin í ár kemur upp á 28 milliónir.

Men næsta ár er ætlanin at skerja játtanina og eftir ætlanini hjá samgonguni, verða bara 16 milliónir skulu setast av til inn-tøkutrygdina næsta ár, ella 12 milliónie minni, enn brúktar verða í ár.

Í viðmerkingum sínum til figgjarlógina, sigur vinnu-nevndin, at Landsstýrið hevur boðað frá, at hetta skal takast innaftur við lógarbroytingum.

– Hetta fer at føra við sær munandi skerjingar í inn-tøkunum hjá hesum vinnu-bólki, staðfestir vinnu-nevndin.

Skjótari úr skipanini

Og landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum ásannar nú, at skerjingar skulu gerast.

Akkurát, hvussu hetta skal gerast, veit hann kort-ini ikki rættiliga enn, men arbeiitt verður við tí.

Tó sigur hann, at ein rættiliga stór útreiðsla í

– Tað er hugvekjandi, at tað vera brúktar 10 milliónir um árið til minstaforvinning til útróðarmenn í eini tíð, har útróðurin er serliga góður, heldur Jacob Vestergard, sum her er og hyggur eftir seyði í seyðhúsinum á Okrum

sambandi við inntøku-trygdina, er játtanin til minstaforvinning til útróð-rarmenn.

Í vár varð ein roynd gjord at minka um útreiðslurnar til minstaforvinning til útróð-rarmenn, men tað fall.

Tað er ein orsök til, at játtanin ikki heldur.

Men nú er aftur ætlanin at broyta lógina, so at minstiforvinningurin fyri so vitt hækkar, men at út-róðarmenn hinvegin skulu detta skjótari úr aftur skip-anini, tá ið teir ikki rógva út.

Uppskot um hetta er gjørt og verður lagt fyri lögtingið ein av fyrst komandi døg-unum.

Jacob Vestergaard heldur, at tað er lógið at hugsa sær, at útreiðslurnar til minsta-forvinning hava verið einar 10 milliónir um árið í eini tíð, har útróðurin hevur verið serliga góður.

Annars verður eisini hugt eftir bæði minstulønini og dagstudninginum, men um nakrar broytingar verða gjørdar á tí økinum, veit landstýrismanninum ikki.

Hinvegin visir hann á, at tað eru rættiliga fáir fiski-menn, sum sigla fyri minstuløn.

Allur ivi skal beinast burtur

Í lötuni eru lögfrøð-ingar í ferð við at gjøgnumganga alla fiskivinnulöggávuna fyri at beina allar ivar burtur

FLØKT LÓG

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

Fáir landsstýrismenn hava havt tað so trupult av sínum lógarverki, sum lands-stýrismaðurin í fiskivinnu-málum.

Ferð eftir ferð hevur ivi tikið seg upp um, hvussu hetta og hitt í lógini skal skiljast, tulkast og prakti-serast- og tað hevur meiri enn einaferð ført til, at politiska stóðan hevur verið spentari enn gott er.

Harumframt hevur tað eisini fort við sær at tað hevur tikið órimiliga drúga tíð at avgreiða yms-ar umskóknir og fyrispurn-ingar

– At lógin manga staðni er so ógreið ger manna-gongdirnar ov stívrnar, umframt at umsitingin verður óneyuga dýr, tí

Fiskimálaráðið má ofta keypa sær rágeving úti í býnum tá ið ivamál stinga seg upp, sigur Jacob Vester-gaard.

Og hetta hevur hann nú tikið til eftirtektar.

Tí hevur hann sett eina nevnd at gjøgnumganga alla fiskivinnulöggávuna, sum hon er.

Hevði verið eitt kvetti

Hetta arbeiðið er sprottið burtúrur einum lógarup-skoti hjá Henrik Old, lög-tingsmanni, sum skeyt upp at gjøgnumganga fiski-vinnulöggávuna.

Í meðan tingið viðgjørði uppskotið varð tað broytt og tað endaði við, at ein lógarteknisl gjøgnum-gongd av fiskivinnulög-gávuni skuldi gerast.

Og tað hevur Jacob Vester-ergaard sett í verk og í lötuni sita tveir privatir lög-frøðingar og gjøgnum-ganga alla lógina.

– Tað er onki yvir at dylja at vit hava eina ógvuliga fløka löggávu so tað hevði verið eitt kvetti at fingið eina djúptøkna gjøgnum-gongd av øllum lógarverk-

Fiskivinnulöggávan er ógvuliga fløkt og tað hevur elvt til nógv stríð og nógvvar ósemjur. Tí hevði tað verið ógvuliga hent at fingið alla lógina endavendað, sigur Jacob Vestergaard, landsstýrismaður

inum, sigur landsstýris-maðurin.

Landsstýrismaðurin sig-ur, at av tí at talan skal vera um eina gjøgnumgongd, slepst ikki undan at taka nokur prinsipiell ivamál upp til politiska viðgerð.

So er spurningurin, hvussu langt tey koma við tí.

– Av tí at talan er um okkara høvuðsvinnu, hevði hann viljað, at tað bar til at fáa ein stóran part av lög-tinginum, at tikið undir við, hvussu fiskivinnulógin skal

ari at skilt og at arbeiitt við yvirhøvu.

Landsstýrismaðurin sig-ur, at av tí at talan skal vera um eina gjøgnumgongd, slepst ikki undan at taka nokur prinsipiell ivamál upp til politiska viðgerð.

So er spurningurin, hvussu langt tey koma við tí.

– Av tí at talan er um okkara høvuðsvinnu, hevði hann viljað, at tað bar til at fáa ein stóran part av lög-tinginum, at tikið undir við, hvussu fiskivinnulógin skal

skipast og umsitast. Og tað fer hann at royna, hóast royndirnar við breiðum semjum higartil ikki hava verið nakað serligar.

Og hann vónar, at tað fer at bera til at leggja eina dagfórda löggávu fyri ting-ið í hesi tingsetuni, sum alto endar á Óalvsøku.

– Eydnast tað, kann tað gera stóran mun í royndun-um at reinsa tað politisku luftina, sigur Jacob Vester-gaard.

Vil seta í lóg at alt á einum fiski skal takast við til lands

Jacob Vestergaard hevur onnur áhugamál enn fisk. Hansara stóra fritíðartriv er seyður og hetta kvöldið, vit hittu hann, var hann komin suður at gera brund kláran. Og her er hann so við honum, sum skal føra ættina víðari. Brundurin fekk 1. virðisløn á seyðasýning, so dagur skuldi verið í honum.

– Tað er ikki rætt at blaka livur og inn-völir fyri borð, sigur Jacob Vestergaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum

HJÁVINNA

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

– Tað eigur at verða sett í lógina, at alt a einum fiski skal takast við til lands og at onki skal tveitast fyri borð, hvørki livur ella aðrir innvölir.

Tað heldur Jacob Vester-gaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum.

Hann er fullvísur í, at skal tað eydnast okkum at virðisøkja tann fiskin meiri, sum vit fiska, skal nýhugsan til.

– Tað er greitt, at okkara fiskatilfeingi er avmarkað í nøgd og vit fáa ikki økt inntøkurnar til samfelagið við at fiska meir. Tað er heldur ikki sannlíkt, at fiskaprisirnir á vanligum vørum fara stórvegis upp og vit kunnu heldur ikki vænta, at vit fara at fáa meiri fyri tær vanligu fiska-vørunar.

– Sostatt er tað eisini sannlíkt, at møguleikarnir í vanligu fiskivinnuni eru at kalla úttømdir.

– Tey framstig, vit skulu gera, kunnu vit sostatt at kalla bara gera við at fáa so góða rávøru sum gjørligt til lands og at fáa so nógv burtúrur hesi rávøruni, sum tilber.

Meiri burtúrur hjávinnum

Jacob Vestergaard sigur, at skulu vit tiskil gera okkum vónir um at fáa munandi meiri fyri okkara útflutning av fiski, verður tað neyðugt at hugsa óvanligar tankar.

Og ein sjálvsagdur møguleiki kundi verið at fingið meiri burtúrur tí partinum á fiskinum, sum í dag at kalla sleitt ikki verður gagnnýttur nakað serligt, eitt nú livur, innvölir, ryggir og slógv annars.

Hann visir á, at tað eru tankar frammi í Føroyum um at fara undir virki, sum skal gagnnýta tær hjáfram-leiðslur ið kunnu fáast burtúrur tí partinum av fiskinum, sum vit annars onki fáa burtúrur.

Hann sipar til ætlanina hjá Faroe Marine Biotech at fara undir slíka framleiðslu.

Og hetta heldur lands-stýrismaðurin í fiskivinnu-málum, er rætta leiðin at ganga.

– Tey framstig, vit skulu gera, kunnu vit sostatt at kalla bara gera við at fáa so góða rávøru sum gjørligt til lands og at fáa so nógv burtúrur hesi rávøruni, sum tilber.

Meiri burtúrur hjávinnum

Jacob Vestergaard sigur, at skulu vit tiskil gera okkum vónir um at fáa munandi meiri fyri okkara útflutning av fiski, verður tað neyðugt at hugsa óvanligar tankar.

Og ein sjálvsagdur møguleiki kundi verið at fingið meiri burtúrur tí partinum á fiskinum, sum í dag at kalla sleitt ikki verður gagnnýttur nakað serligt, eitt nú livur, innvölir, ryggir og slógv annars.

Hann visir á, at tað eru tankar frammi í Føroyum um at fara undir virki, sum skal gagnnýta tær hjáfram-leiðslur ið kunnu fáast burtúrur tí partinum av fiskinum, sum vit annars onki fáa burtúrur.

Hann sipar til ætlanina hjá Faroe Marine Biotech at fara undir slíka framleiðslu.

Og hetta heldur lands-stýrismaðurin í fiskivinnu-málum, er rætta leiðin at ganga.

onkur, sum er sinnaður at keypa tað og at betala pris fyri tað.

– Men tá ið keyparin er, eigur tað eisini at fáast til honds enn at tveita tað fyri borð og at virkini eru sinn-að at savna ryggir, høvd og slógv annars.

Hann heldur, at skal tað eydnast, er neyðugt við eini hugburðsbroyting hjá okk-ara fiskimonnum, so at teir eisini fara at hugsa um livur og innvölir sum eina rá-vøru, sum pengar eru í. Tað sama er fyri so vitt eisini galdandi fyri virkini á landi.

Ein annar møguleiki kann vera at føra fiskin ókrúvdan til lands, í hvussu so er ein part av honum, eitt nú útróðarfisk, men kanska annan fisk eisini.

– Tey framstig, vit skulu gera, kunnu vit sostatt at kalla bara gera við at fáa so góða rávøru sum gjørligt til lands og at fáa so nógv burtúrur hesi rávøruni, sum tilber.

– Men tá ið keyparin er, eigur tað eisini at fáast til honds enn at tveita tað fyri borð og at virkini eru sinn-að at savna ryggir, høvd og slógv annars.

Hann heldur, at skal tað eydnast, er neyðugt við eini hugburðsbroyting hjá okk-ara fiskimonnum, so at teir eisini fara at hugsa um livur og innvölir sum eina rá-vøru, sum pengar eru í. Tað sama er fyri so vitt eisini galdandi fyri virkini á landi.

Ein annar møguleiki kann vera at føra fiskin ókrúvdan til lands, í hvussu so er ein part av honum, eitt nú útróðarfisk, men kanska annan fisk eisini.

skal til lands og tað heldur landsstýrismaðurin, eigur at standa í lógini.

Politiskur vilji

Yvirhøvu tykist tað sum um, at politiskur vilji er til at seta rættiliga gongd á arbeiðið at fáa meiri burtur úr tí partinum av fiskinum, sum litið og onki verður gagnnýttur, sum er.

Nú uppskotið til figgjarlóg er til viðgerðar, heldur vinnunevndin at tað hava skund at seta eitt arbeiði í gongd fyri at skapa neyð ugu karmarnar og fortreyt-irnar soleiðis, at vinnan í størst møguligan mun kann troyta inntøku- og menn-ingarmøguleikarnar við størri hjáframleiðslu.

Jacob Vestergaard sigur, at hetta er serliga áhuga-vert, nú tað tykist sum um at kappingarførið hjá føy-oyksu fiskavirkjunum er versnað og at tað fer at versna enn meiri komandu ári.

– Nú er stóðan tann, at tað loysir seg hjá fiski-vinnuni í Noregi, at føra fisk heilt til Kina, fáa hann virkaðan har fyri síðani at senda hann aftur til Evropa.

– Í Føroyum hava við nógv vælútbúgvið fólk og alla vitanina vit hava, eiga vit at gagnnýta, so at vit fáa

meiri burtúrur fiskatil-feinginum, sum vit hava og sum ikki verður gagnnýtt í lötuni. Og eg haldi ikki, at tað er rætt at tveita ein heilt fittan part av okkara fiska-tilfeingi aftur í havið.

Kortini heldur landsstýr-ismaðurin í fiskivinnu-mál-um, at tað er avmarkað, hvat tað almenna kann gera fyri at skumpa undir ný-hugsan á hesum øki.

– Tað almenna kann lata stuðul nýggjar vinnur, men játtanin er avmarkað, so talan er í øllum førum ikki um tað stóra.

Í hesum sambandi kann skoytast uppi, at av hvørj-um fiski, vit fiska, eru heilar 2/3 burturkast, tí groft sagt brúka vit bara fløkini. Men alt, sum eitur slógv, tað eru høvðini, ryggirnir og allur innvölir-nir, verða at kalla onki brúkt.

Egil Olsen, sum er stjóri í Faroe Marina Biotech, hev-ur áður upplýst fyri Sosial-inum, at verður hesin part-urin av fiskinum, sum nú er burturkast, eisini gagnnýtt-ur til fulnar, kunnu vit økja okkara útflutningsvirðið í fiskivinnuni einar 500 milliónir krónur um árið.